

Aktualu apdraustiesiems: kasmetinių atostogų apmokėjimas

Kasmetinių atostogų laiku darbuotojui (taip pat valstybės tarnautojui ir žvalgybos pareigūnui, tarnaujančiam žvalgybos institucijoje pagal žvalgybos pareigūno tarnybos sutartį), **paliekamas jo vidutinis darbo užmokestis**. Jis apskaičiuojamas pagal Vyriausybės 2017 m. birželio 21 d. nutarimu Nr. 496 „Dėl Darbo kodekso įgyvendinimo“ patvirtintą darbuotojo, valstybės tarnautojo ir žvalgybos pareigūno vidutinio darbo užmokesčio skaičiavimo tvarkos aprašą (toliau – Aprašas) . Pagal šį Aprašą **laikotarpis, iš kurio skaičiuojamas vidutinis darbo užmokestis, yra 3 paskutiniai kalendoriniai mėnesiai, einantys prieš tą mėnesį, už kurį (ar jo dalį) mokamas vidutinis darbo užmokestis**.

Apskaičiuojant vidutinį dieninį darbo užmokestį, skaičiuojamojo laikotarpio darbo užmokestis dalijamas iš faktiškai dirbtų per tą laikotarpį dienų skaičiaus (įskaitant dirbtas poilsio ir švenčių dienas).

Apskaičiuojant vidutinį valandinį darbo užmokestį, skaičiuojamojo laikotarpio darbo užmokestis dalijamas iš faktiškai dirbtų per tą laikotarpį valandų skaičiaus (įskaitant viršvalandžius).

Darbo apmokėjimo lėšos, kurios įskaitomos apskaičiuojant vidutinį darbo užmokestį, išvardytos Aprašo 3 punkte.

Darbuotojų, valstybės tarnautojų ir žvalgybos pareigūnų darbo užmokestis yra nustatytas skirtinguose teisės aktuose, todėl kiekvienai šių asmenų grupei apskaičiuojant vidutinį darbo užmokestį įskaitomos jiems nustatyto darbo užmokesčio lėšos.

Darbuotojams pagal Darbo kodeksą **įskaitoma**:

- 1) bazinis (tarifinis) darbo užmokestis (valandinis atlygis arba mėnesinė alga);
- 2) papildoma darbo užmokesčio dalis, nustatyta šalių susitarimu ar mokama pagal darbo teisės normas ar darbovietėje taikomą darbo apmokėjimo sistemą;
- 3) priedai už įgytą kvalifikaciją;
- 4) priemokos už papildomą darbą ar papildomų pareigų ar užduočių vykdymą;
- 5) premijos už atliktą darbą, nustatytos šalių susitarimu ar mokamos pagal darbo teisės normas ar darbovietėje taikomą darbo apmokėjimo sistemą.

Už darbą poilsio ir švenčių dienomis, viršvalandinį darbą, darbą naktį, kai yra nukrypimų nuo normalių darbo sąlygų, kai padidinamas darbuotojo darbo mastas, ir kitais kolektyvinėje ir darbo sutartyse numatytais atvejais – į apskaičiavimus įskaitomas **didesnis apmokėjimas už darbą**.

Reikėtų atkreipti dėmesį, kad pagal Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymą (5 straipsnio 1 dalies 1 punktą) mokama pareiginė alga yra mėnesinė alga, ją sudaro pastovioji ir kintamoji dalys arba tik pastovioji dalis. Tai yra šiame įstatyme nustatyta pareiginės algos kintamoji dalis yra sudėtinė mėnesinės algos dalis.

Valstybės tarnautojams, atsižvelgiant į Valstybės tarnybos įstatymo 23–26¹ straipsnio nuostatas, į vidutinį darbo užmokestį (vidutinį tarnybinį atlyginimą) **įskaitoma**:

- 1) pareiginė alga;
- 2) priedai;
- 3) priemokos;

4) apmokėjimas už darbą poilsio ir švenčių dienomis, nakties bei viršvalandinį darbą.

Žvalgybos pareigūnams, tarnaujantiems žvalgybos institucijoje pagal žvalgybos pareigūno tarnybos sutartį, atsižvelgiant į Žvalgybos įstatymo 64 straipsnio 1 dalį, į vidutinį darbo užmokestį (vidutinį tarnybinį atlyginimą) **įskaitoma:**

- 1) **pareiginė alga;**
- 2) **priedai už tarnybinį rangą ir tarnybos stažą.**

Skatinamosios išmokos, nustatytos Darbo kodekse, Valstybės tarnybos įstatyme ir Žvalgybos įstatyme, į vidutinį darbo užmokestį neįskaitomos, tai yra neįskaitoma:

- darbuotojams – premijos, darbdavio iniciatyva skiriamos paskatinti darbuotoją už gerai atliktą darbą, jo ar įmonės, padalinio ar darbuotojų grupės veiklą ar veiklos rezultatus;
- valstybės tarnautojams – vienkartinė piniginė išmoka, skiriama Vyriausybės nustatyta tvarka;
- žvalgybos pareigūnams – vienkartinė piniginė išmoka, neviršijanti žvalgybos pareigūno vieno mėnesio vidutinio tarnybinio atlyginimo dydžio sumos.

Be to, Vyriausybės 2017 m. birželio 21 d. nutarimo Nr. 496 3.1 papunktyje **numatytas pereinamasis laikotarpis**. Nustatyta, kad skaičiuojant darbuotojo, valstybės tarnautojo ir žvalgybos pareigūno **vidutinį darbo užmokestį**, vadovaujantis Aprašu, kai **į skaičiuojamąjį laikotarpį įtraukiami mėnesiai iki šio nutarimo įsigaliojimo (iki 2017-07-01)**, šiais mėnesiais gautas darbo užmokestis į vidutinį darbo užmokestį įskaitomas vadovaujantis **iki šio nutarimo įsigaliojimo galiojusia tvarka**.